

DAVANT LES CORTS VALENCIANES

MEMÒRIA ANUAL DE LA COMISSIÓ EXECUTIVA DEL CONSELL DE TRANSPARÈNCIA

Tal com estableix l'article 42.1-m) de la Llei 2/2015, de 2 d'abril, de Transparència, Bon Govern i Participació Ciutadana (d'ara endavant Llei de Transparència), la Comissió Executiva del Consell de Transparència, Accés a la Informació Pública i Bon Govern ha de presentar una Memòria anual davant de Les Corts i El Consell sobre la seua activitat, així com sobre aquelles recomanacions i requeriments que considere necessari realitzar.

Encara que la Llei va entrar en vigor a l'abril de 2015, la Comissió Executiva del Consell de Transparència, Accés a la Informació Pública i Bon Govern (d'ara en avant Consell de Transparència) no es va poder constituir fins al 22 de desembre de 2015, després de la publicació en el DOCV del 21 de desembre del decret de nomenament dels seus quatre primers membres (mentres que el quint a l'hora d'elaborar esta Memòria encara no havia sigut publicat en el DOCV). És per este motiu que esta Comissió Executiva del Consell no pot elevar cap informe pel que fa a la seua activitat en matèria de reclamacions i consultes, atés que no va poder materialment arribar a conèixer cap durant l'any 2015. Però a la vista de l'experiència acumulada en estos mesos, sí que ha estimat convenient exposar algunes qüestions que en este curt període de funcionament s'han pogut observar, i que plantegen dificultats importants per al bon fer d'este Consell.

La Llei 2/2015, almenys formalment, va voler fer una aposta ambiciosa en matèria de transparència, accés a la informació i bon govern. No obstant això, el disseny institucional pel que va optar respecte a l'òrgan a què atribuïx el control del compliment d'estes obligacions (el Consell de Transparència) no pareix el més adequat perquè la dita aposta resulte eficaç. La Llei ja ha patit diverses reformes, i en estos moments s'està tramitant una proposició de llei que, a pesar de ser sobre una altra matèria, també proposa reformar-la en molts punts. No obstant

això, cap d'estes reformes pareixen resoldre, inclús els agreugen, els problemes que trobem i que a continuació passem a assenyalar.

Segons la nostra opinió, el problema fonamental consistix en el fet que la Llei de Transparència va decidir atribuir al Consell de Transparència gran nombre de responsabilitats, mentres que el disseny orgànic i funcional del dit òrgan dificulta enormement la possibilitat de complir-les adequadament. Basta fer una ullada a les 15 competències previstes en l'art. 42 de la Llei de Transparència per a fer-se una idea de l'ampli catàleg de funcions encomanades a este òrgan. Moltes més que, per exemple, les atribuïdes al Consell Estatal o a altres òrgans autonòmics que assumixen funcions en estes matèries. Per destacar només algunes d'elles: resoldre les reclamacions en matèria d'accés a la informació; resoldre consultes dels subjectes obligats per la llei; aprovar recomanacions; assessorar i informar preceptivament tots els projectes normatius en la matèria; adoptar criteris d'interpretació uniforme; instar la incoació d'expedients disciplinaris o sancionadors; requerir, a iniciativa pròpia o com a conseqüència de denúncia o reclamació, l'esmena d'incompliments de les obligacions arrellegues en esta llei, etc. Mereix una menció especial l'obligació de vetlar pel compliment de les obligacions de publicitat activa en els portals de transparència d'entorn de 600 administracions locals i autonòmiques.

Junt amb tot això, durant esta primera etapa s'està havent d'atendre a tot el treball de posada en funcionament que encara no s'ha pogut completar: disseny i redacció de continguts i llançament de la pàgina web; redacció de formularis; acord del disseny de resolucions; discussió de criteris interpretatius; dissenys de comunicacions, etc. Tinga's en compte a més que, al tractar-se d'un òrgan col·legiat, hi ha hagut igualment que determinar el règim de funcionament intern de l'òrgan, així com de la seua gestió: convocatòries, actes, etc.

Però és que a eixes competències han d'afegir-se les que li van atribuint a través de desplegaments normatius posteriors: sense anar més lluny per la recentíssima Llei 5/2016, de Comptes Obertes per a la Generalitat Valenciana, que comanda a este Consell vetlar pel compliment de les obligacions consignades en la mateixa. També el nou Codi de Bon Govern ha atribuït noves funcions al Consell així com les

que s'incorporarien en cas d'aprovar-se la proposició de llei de l'Agència Valenciana de Lluita contra el Fraude i la Corrupció ara en tramitació.

Davant d'esta quantitat de funcions, pareixeria que el disseny pel qual s'hauria d'haver optat per al Consell de Transparència és el d'un òrgan fort en tots els sentits: plena independència funcional, orgànica i pressupostària, així com una adequada dotació de mitjans materials i humans, etc. No obstant això, ens trobem amb que, a pesar de ser possiblement en tot el panorama espanyol l'òrgan autonòmic amb més funcions en este àmbit, compta amb un disseny clarament inadequat per a poder exercir-les. De manera que es corre el risc que moltes d'estes funcions acaben sent purament nominals i de les que realment es puguen escometre, no poden objectivament complir-se en els terminis que resultarien raonables.

La Llei estableix que la condició de membre del Consell no exigix dedicació exclusiva ni donarà dret a remuneració, amb l'excepció de la percepció de dietes o indemnitzacions. Actualment només s'abonen els gastos de transport generats per la necessitat de desplaçament d'alguns dels seus membres. Resultaria convenient, almenys, que estes dietes o indemnitzacions foren establides com més prompte millor amb la dignitat requerida per a compensar el grau d'especialització i el nivell de dedicació que exigix l'exercici d'eixes funcions. I, sobretot, que estiguen predeterminades perquè la seua percepció no haja de dependre de decisions puntuals que necessàriament hauran de ser preses per òrgans subjectes al seu control.

Els problemes d'esta falta de reconeixement de dedicació podrien veure's en part atenuats amb el suport d'una oficina auxiliar ben dotada, no sols en termes administratius, sinó fonamentalment tècnico-jurídics, donada la naturalesa de la majoria de les seues competències.

Encara que la Llei de Transparència determina que el Consell de Transparència ha d'actuar amb plena independència funcional, també estableix que el suport administratiu per al mateix serà prestat per una

unitat administrativa de la Conselleria competent en matèria de transparència i accés a la informació pública. En estos moments, la dita unitat està adscrita a la Conselleria de Transparència, Responsabilitat Social, Participació i Cooperació (encara que en el futur podrà ser una altra), sent els seus gastos sufragats per la mateixa. No s'entén que un òrgan amb totes eixes competències haja de dependre d'una Conselleria, a la qual ha de controlar, en tot el que es referix a la seua organització. La independència funcional aconsellaria que el Consell també poguera organitzar autònomament la composició de l'oficina de suport, l'organització o assistència dels seus membres a esdeveniments considerats beneficiosos per al millor funcionament del Consell de Transparència, etc., tot això lògicament dins dels límits pressupostaris existents.

En altres Consells de Transparència i Accés a la Informació espanyols, que en gran manera s'aproximen al delineat a la Comunitat Valenciana, les solucions són diferents i més idònies que les establides en la llei 2/2015, malgrat que les funcions són semblants o, en tot cas, menors. Començant pel Consell de Transparència i Bon Govern estatal, que gaudix de personalitat jurídica pròpia i plena capacitat d'obrar, a més de tindre autonomia funcional i organitzativa (art. 33.2 Llei 19/2013, de 9 de desembre, Transparència, Accés a la Informació i Bon Govern (LTAIBG)). Des de perspectiva semblant, el Consell de Transparència i protecció de dades d'Andalusia també té personalitat jurídica pròpia, i plena capacitat i autonomia orgànica i funcional (art. 43.2 Llei 1/2014, de 24 de juny, Transparència Pública d'Andalusia). El Comissionat/a de Transparència i Accés a la Informació Pública de Canàries actua amb autonomia i plena independència (art. 58.2 Llei 12/2014, de 26 de desembre, Transparència i Accés a la Informació Pública), i depén directament del Parlament de Canàries (art. 62 Llei). De la mateixa manera, la Comissió de Garantia del Dret d'Accés a la Informació Pública de Catalunya gaudix de plena independència orgànica i funcional, sense submissió a instruccions jeràrquiques de cap tipus (art. 39.2 Llei 19/2014, de 29 de desembre, Transparència, Accés a la Informació Pública i Bon Govern). Ha de posar-se de relleu que tots ells gaudixen de plena independència funcional i orgànica, i alguns disposen de personalitat jurídica pròpia. Així mateix, tots els seus

presidents i, si és el cas, consellers, tenen dedicació exclusiva, havent de destacar-se novament que les funcions assignades al Consell valencià es compten entre les més nombroses de tots els Consells mencionats.

I, en matèria de pressupost –qüestió esta susceptible de donar una idea de la infraestructura i personal posats a disposició dels distints consells de transparència per a complir les seues funcions–, ha d'assenyalar-se que el Consell estatal maneja un pressupost anual de 2.9 milions d'euros amb menys funcions i menys administracions a què controlar; el d'Andalusia va començar amb 1.2 milions d'euros; el modest comissionat canari compta amb mig milió d'euros. En el cas de la Comunitat Valenciana no hi ha tan sols una partida pressupostària assignada al dit òrgan.

D'altra banda, la composició de la Comissió Executiva va ser objecte de reforma (a través de la Llei 2/2016 de 4 de març), passant a estar constituïda per un nombre de membres igual al de grups parlamentaris amb representació en Les Corts (actualment 5). La vinculació directa amb el nombre de grups parlamentaris pareix manar el missatge que cadascun d'ells anomena a un membre de la Comissió, generant la impressió que es tracta d'una corretja de transmissió dels partits amb representació parlamentària. Segons la nostra opinió si quelcom resulta fonamental és, al contrari, que es reforce la idea d'absoluta independència dels seus membres.

Finalment, ha de destacar-se que, fins al moment, no s'ha constituït la Comissió Consultiva del Consell de Transparència, que podria haver ajudat en estos primers mesos a l'actuació de la Comissió Executiva. Creiem que la dita constitució podria i hauria de dur-se a terme immediatament, sense necessitat d'esperar a l'aprovació del reglament, i és per això que des d'esta Comissió Executiva es voldria instar a totes les institucions i entitats referides en l'art. 41 de la Llei de Transparència a dur a terme el nomenament dels que els vagen a representar en la Comissió Consultiva del Consell tan ràpidament com siga possible. De fet, en altres comunitats autònomes un dels primers desenvolupaments de la llei ha sigut precisament la constitució de les

CONSELL DE TRANSPARÈNCIA, ACCÉS A LA
INFORMACIÓ PÚBLICA I BON GOVERN
Passeig de l'Albereda, 16
46010 VALÈNCIA

comissions consultives, conscients de la importància que tenen en l'aplicació del dret d'accés a la informació, mentres que encara no s'ha aprovat cap reglament que desenvolupe les respectives lleis, ni tan sols estatal.

Amb les qüestions plantejades, la Comissió Executiva pretén cridar l'atenció de Les Corts i El Consell sobre algunes de les dificultats a què ens enfrontem, que són moltes, en la consecució dels molt importants objectius establits en la Llei 2/2015 al servici dels interessos generals i que, segons la nostra opinió, constituïxen un obstacle en el seu funcionament eficaç.

València, a 12 de maig de 2016

El president del Consell de Transparència,
Accés a la Informació Pública i Bon Govern

Ricardo García Macho